

Bijdrage van de Sociaal- Economische Raad aan het Nationaal Hervormings- programma 2023

Bijdrage van de Sociaal-Economische Raad aan het Nationaal Hervormingsprogramma 2023

JUNI 2021 - APRIL 2023

Sociaal-Economische Raad

De Sociaal-Economische Raad (SER) adviseert het kabinet en het parlement over de hoofdlijnen van het te voeren sociaal en economisch beleid en over belangrijke wetgeving op sociaal-economisch terrein. Ook is de SER betrokken bij de uitvoering van enkele wetten.

De SER is in 1950 bij wet ingesteld. Zitting in de SER hebben vertegenwoordigers van ondernemers en van werknemers, en kroonleden (onafhankelijke deskundigen). De raad is een onafhankelijk orgaan dat door het gezamenlijke Nederlandse bedrijfsleven wordt gefinancierd.

De SER wordt bij de uitvoering van zijn functies bijgestaan door een aantal vaste en tijdelijke commissies. Enkele vaste commissies zijn onder bepaalde voorwaarden ook zelfstandig werkzaam.

Actuele informatie over de samenstelling en de werkzaamheden van de SER en zijn commissies, persberichten en het laatste nieuws zijn te vinden op de website van de SER. Ook alle adviezen die sinds 1950 zijn verschenen, zijn daar te vinden. Adviezen van de laatste jaren zijn ook in gedrukte vorm verkrijgbaar.

Wekelijks verschijnen nieuwe artikelen van het online magazine *Zicht op* op de SER-website. Daarin vindt u nieuws en achtergrondinformatie over de SER, de overleg-economie en belangrijke sociaal-economische ontwikkelingen. U kunt zich via de website ook gratis abonneren op de papieren versie van het magazine *Zicht op*, die vier keer per jaar verschijnt.

Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
T 070 3499 525
E communicatie@ser.nl
www.ser.nl

©2023, Sociaal-Economische Raad

Alle rechten voorbehouden

Overname van teksten is toegestaan onder bronvermelding

Inleiding

De Europese Commissie heeft met haar jaarlijkse groeibrief het Europees Semester 2023 gelanceerd. De vier hoofddoelstellingen zijn ecologische duurzaamheid, productiviteit, eerlijke welvaart en macro-economische stabiliteit. Bij het laatste gaat het om de noodzaak om zowel op korte als op middellange termijn budgettaire houdbaarheid te combineren met investeringen in de digitale transitie en in klimaat- en energiebeleid.

De SER heeft de afgelopen twee jaar op verschillende manieren aan deze doelstellingen bijgedragen: via advisering, via het ondersteunen van convenanten en akkoorden, en via het faciliteren van dialoog. In deze bijdrage geeft de SER een kort overzicht.

Consultatief overleg 14 juni 2023

In aanvulling hierop is er een traditie dat de Nederlandse regering jaarlijks met een SER-delegatie van gedachten wisselt over de sociaal-economische beleidsterreinen die het Europees Semester omvat. Het volgende zogenoemde consultatief overleg zal op 14 juni 2023 plaatsvinden. De gespreksonderwerpen komen in wisselwerking tussen SER en regering tot stand. In de praktijk spelen de beleidsstukken van de Europese Commissie een belangrijke sturende rol. Belangrijke beleidsstukken zijn:

- De al genoemde jaarlijkse groeibrief voor de Europese Unie als geheel (november 2022)
- Het landrapport over Nederland (verwachting 24 mei 2023)
- De concept-aanbevelingen aan Nederland (verwachting 24 mei 2023)

Het is een goede gewoonte dat vertegenwoordigers van de Europese Commissie bij de SER een toelichting geven op de Europese beleidsdocumenten. Deze toelichting draagt bij aan de goede voorbereiding van het consultatief overleg.

1 Brede welvaart - advisering

De SER ziet brede welvaart als het bovenliggende doel voor de Nederlandse samenleving en de EU als geheel. Macro-economische stabiliteit is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde.

ADVIES

'Sociaal-economisch beleid 2021-2025 – Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving'

(juni 2021)

De SER constateert dat Nederland een welvarend land is en dat de meeste mensen gelukkig zijn met hun leven. Tegelijkertijd is er sprake van groeiende onzekerheid, van toenemende ongelijkheid en van verschillen in de mate waarin mensen meedelen in economische groei. De grote transities – energietransitie, overgang naar een circulaire economie, de digitale transitie – vragen veel van het aanpassingsvermogen van Nederland. Om deze transities als samenleving goed te begeleiden en de structurele problemen aan te pakken, is een ambitieus programma nodig om de wendbaarheid en veerkracht van onze economie te versterken en mensen meer zekerheid te bieden. In dit advies worden hiervoor voorstellen gedaan. De SER adviseert te investeren in brede welvaart, in de publieke sectoren en in het toekomstig verdienvermogen van Nederland.

In het bijzonder adviseert de SER om de arbeidsmarkt inclusiever te maken door het terugdringen van onzeker werk en flexibele arbeidscontracten. Bij structureel hoort in principe een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

2 Ecologische duurzaamheid - advisering

VERKENNING

'Naar duurzame toekomstperspectieven voor de landbouw'

(mei 2021)

De verkenning geeft aan dat een eventueel landbouwakkoord onder voorwaarden mogelijk is. De sector voelt de urgentie om iets te doen aan klimaat, milieu en biodiversiteit.

ADVIES*'Effectieve Europese gepaste zorgvuldigheidswetgeving voor duurzame ketens'*

(oktober 2021)

De SER adviseert de Nederlandse regering hoe Europese wetgeving voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) vorm te geven. Een Europese aanpak moet verbetering van de omstandigheden voor mens en milieu in de toeleveringsketen voorop stellen. Om de grootste impact te hebben in de internationale ketens buiten de EU, moet de wetgeving Europese samenwerking op sectorniveau stimuleren.

VERKENNING*'Evenwichtig sturen op de grondstoffentransitie en de energietransitie voor brede welvaart'*

(september 2022)

Om de grote duurzaamheidsopgaven (klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en milieuproblemen) op te lossen, moeten de energietransitie en de grondstoffentransitie in samenhang worden aangepakt. Vooral de grondstoffentransitie dient meer gewicht te krijgen om evenwichtig te kunnen sturen. We zullen radicaal efficiënter moeten omgaan met grondstoffen, materialen en producten. Hergebruik, reparatie en recycling van producten en materialen worden deel van het dagelijks leven. De SER vraagt om een kabinetsbrede inzet, sturing op internationale ketens, concrete doelstellingen voor de grondstoffentransitie en samenhangend beleid.

BRIEFADVIES*'Meer vaart maken met de grondstoffentransitie'*

(april 2023)

Om de grondstoffentransitie te versnellen, moeten bedrijven naast het verminderen van hun eigen CO₂-uitstoot ook gestimuleerd worden om in de toeleveringsketen, buiten de eigen bedrijfsgrenzen en buiten Nederland, CO₂-uitstoot en primair grondstoffengebruik te reduceren. Daarvoor moeten duidelijke doelen en kaders worden gesteld en samenhangende instrumenten worden voorgesteld.

De SER constateert dat de samenhang tussen de grondstoffen- en de energietransitie wordt gezien, maar benadrukt het belang om deze relatie ook als gelijkwaardig te zien. De maatregelen die in het Nationaal Programma Circulaire Economie

worden voorgesteld, zijn met name gericht op aansluiting van het circulaire economiebeleid bij het klimaatbeleid. Daarmee kan het circulaire economiebeleid ondergeschikt worden aan het klimaatbeleid. De zorg is dat de grondstoffentransitie daardoor achterblijft bij de energietransitie. Positief is de intentie om de generatie-toets op te nemen in het beleid, waarmee wordt gekeken naar de effecten op toekomstige generaties. Tot slot moet een coördinerend bewindspersoon de regie voeren en partijen betrekken bij beleidsvorming om zo de koppeling tussen beleid en praktijk beter vorm te geven.

BRIEFADVIES

‘Reparatiebevordering’

(oktober 2022)

De Europese Commissie wil een voorstel voor een richtlijn publiceren over een recht voor consumenten op reparatie. De SER geeft als aandachtspunten mee aan de minister: zorg dat reparatie kan worden afgewogen of bijdraagt aan duurzaamheid; bied zowel consumenten als producenten een tegemoetkoming in de kosten; zie toe op de naleving van de richtlijn, zorg dat deze uitvoerbaar is en aansluit op andere regels.

3 Ecologische duurzaamheid - convenanten en akkoorden

SER SLUIT 10 JAAR ACTIEVE ROL IN KLIMAATBELEID AF

(maart 2023)

In 2013 kwam onder de vlag van de SER het Energieakkoord voor duurzame energie tot stand. De SER zorgde voor de borging van de afspraken en hielp in 2017 het Klimaatberaad om een breed gedragen Klimaatakkoord te maken. Vanaf 2019 faciliteerde de SER het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord.

Het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord is in 2022 opgehouden en kreeg een andere vorm. Daarmee sluit de SER tien jaar actieve betrokkenheid af bij het Energieakkoord en het Klimaatakkoord. De verandering volgt uit de verdere uitwerking door het kabinet van het Ontwerp Beleidsprogramma Klimaat. Duurzaamheid blijft wel een belangrijk onderdeel van het SER-werk.

De platformfunctie van het faciliteren van de controletaak op het Klimaatakkoord is elders ondergebracht en heeft meer gewicht gekregen. Kees Vendrik leidt inmiddels het Nationaal Klimaat Platform. Dat heeft als taak te helpen de transitie te versnellen en de noodzakelijke verbindingen te leggen met brede lagen in de maatschappij.

Met de commissie Duurzame Ontwikkeling blijft de SER actief op het terrein van duurzaamheid. In 2022 werd de verkenning ‘Evenwichtig sturen op transities’ afgerond, over de noodzakelijke samenhang tussen de energie- en de grondstoffen-transitie (zie paragraaf 2).

4 Verhogen productiviteit - advisering

ADVIES

‘Naar verdere succesvolle toepassing van sociale innovatie’
(maart 2023)

Technologische vernieuwingen zijn hard nodig om onze welvaart te laten groeien. Maar innovatie heeft ook een menselijke kant en die is minstens zo belangrijk. Bedrijven moeten dan ook meer werk maken van sociale innovatie. Dat wil zeggen: zoeken naar andere manieren van werken, organiseren en managen. Goed voor bedrijven én medewerkers. Want in een omgeving waarin werkenden hun kwaliteiten en talenten kunnen ontwikkelen, neemt het werkplezier toe en verbeteren de prestaties.

ADVIES

‘Hybride werken’
(maart 2022)

Hybride werken bestond al voor de coronacrisis, maar door die crisis zijn veel mensen meer thuis of op andere tijden gaan werken. Veel organisaties richten het werk daar op in. De SER beveelt aan om werknemers voldoende zeggenschap te geven om de kansen van hybride werken te benutten. Daarnaast dienen werkgevers over voldoende mogelijkheden tot maatwerk te beschikken bij de invulling van hybride werken die passen bij de organisatie. Het is belangrijk om het overleg tussen werkgever en werknemer hierover te stimuleren om gezamenlijk tot afspraken te komen.

ADVIES

'Arbeidsmarktproblematiek maatschappelijke sectoren'

(mei 2022)

De Tweede Kamer had het kabinet in een motie gevraagd om voor de zomer van 2022 een aanpak te formuleren van arbeidsmarkt knelpunten van de maatschappelijke sectoren. De SER adviseerde het kabinet in te zetten op het stimuleren van meer (uren) werken, bevorderen van goed werkgeverschap en goed management, werk maken van vernieuwing en slimmer werken, de regeldruk verminderen en een langjarig perspectief in beleid en financiering hanteren. Door betrouwbaar, bestendig, langjarig beleid kan de overheid eraan bijdragen dat publieke organisaties verder vooruit kunnen kijken en zo kunnen werken aan een op de lange termijn gericht personeelsbeleid.

ADVIES

'Aan de slag voor de zorg - Een actieagenda voor de zorgarbeidsmarkt'

(mei 2021)

De aanbevelingen betreffen professionele ruimte, scholing en ontwikkeling, behoud van medewerkers, (financiële) waardering en zeggenschap, en sociale en technologische innovatie. De aanbevelingen zijn gericht op zorgorganisaties en zorgprofessionals, zorgsectoren, zorgverzekeraars en overheid. Dit kan niet zonder een budgettaire impuls. De oproep aan de overheid is ook de uitvoering van dit en alle andere adviezen over de zorgarbeidsmarkt, snel op te pakken.

ADVIES

'Reshoring - Made in Europe'

(februari 2021)

Reshoring, ofwel het terughalen van bedrijfsactiviteiten uit het buitenland naar het eigen land, is vooral een strategische afweging van bedrijven zelf. De overheid kan reshoring bevorderen om bij te dragen aan de leveringszekerheid van essentiële producten. Het is dan wel verstandig om daarbij zoveel mogelijk op Europees niveau samen te werken.

5 Verhogen productiviteit - platform en dialoog

ARBOPLATFORM

Goede arbeidsomstandigheden zijn een belangrijke voorwaarde voor goed werk en leveren een belangrijke bijdrage aan de gezondheid en het welbevinden van de bevolking. Daarnaast zijn gezonde en gelukkige werknemers duurzamer inzetbaar en meer betrokken. Het *SER Arboplatfom* beoogt goede arbeidsomstandigheden te realiseren waarmee ook een bijdrage wordt geleverd aan de arbeidsproductiviteit, de economie en de kwaliteit van leven in Nederland.

Het Arboplatfom is het centrale informatiepunt van sociale partners over gezond en veilig werken. Het biedt advies, kennisuitwisseling en inspirerende voorbeelden aan werkgevers, werknemers en arbodeskundigen. Het doel is samenwerken aan goede arbeidsomstandigheden. Dit wordt gerealiseerd door handreikingen met adviezen en praktische toepassingen over diverse arbo-onderwerpen en door het organiseren van kennis- en dialoognetwerken.

DIGITALE TRANSITIE

De digitale transitie betekent een diepgaande verandering in economie en maatschappij. Innovaties in digitale technologieën leiden tot vernieuwing en kansen. De digitale transitie snijdt hiermee dwars door de doelstellingen en activiteiten van de SER. De SER-werkgroep Digitale Transitie vraagt structureel aandacht voor de impact van de digitale transitie. De Werkgroep houdt zich bezig met thema's als digitale vaardigheden, data-economie en de digitale overheid, en schrijft tevens mee aan SER-adviezen. Een voorbeeld is de rol van technologie bij arbeidsproductiviteit in het SER-advies *'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk - Oplossingsrichtingen voor de arbeidsmarktkrapte'* (februari 2023, p.100 e.v.).

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

De grote transities stellen het aanpassingsvermogen van mensen en organisaties op de proef. Iedereen moet zich blijven ontwikkelen, zodat we de uitdagingen van de toekomst aankunnen. Daarom voert de SER op verzoek van het kabinet een actie-agenda uit voor een positieve leercultuur: *Leven Lang Ontwikkelen*. We delen inspirerende voorbeelden van plekken waar leren al vanzelfsprekend is. We verzamelen kansen en problemen, die we bespreken met landelijke organisaties en beleidsma-

kers. Ook brengen we mensen en kennis bij elkaar via bijeenkomsten en publicaties. We adviseren over wet- en regelgeving. Een structurele infrastructuur voor leren en ontwikkelen komt bijvoorbeeld terug in het advies ‘Sociaal-economisch beleid 2021-2025 – Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving’ (juni 2021, zie paragraaf 1) en in het advies *‘Naar verdere succesvolle toepassing van sociale innovatie’* (maart 2023).

6 Bevorderen eerlijke welvaart - advisering

ADVIES

‘Een kansrijke start voor alle kinderen - Naar inclusieve en toegankelijke voorzieningen voor kinderen van 0-13 jaar’
(juni 2021)

De kinderopvang, waaronder de buitenschoolse opvang (BSO), is van groot belang voor de arbeidsparticipatie van ouders en het combineren van arbeid en zorg. Ook levert kinderopvang een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen, het verminderen van achterstanden en het bevorderen van gelijke kansen. Aanbevelingen zijn om een financieel toegankelijk aanbod te realiseren van twee dagen kinderopvang per week voor alle jonge kinderen en in de kinderopvangtoeslag de eis te laten vervallen dat ouders moeten werken, allereerst voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Daarna is de aanbeveling ook voor kinderen van 4 tot 13 jaar te komen tot een financieel toegankelijk aanbod van twee dagen kinderopvang per week.

ADVIES

‘Gelijke kansen in het onderwijs - Structureel investeren in kansengelijkheid voor iedereen’
(juni 2021)

Voor sommige kinderen en jongeren is sprake van een stapeling van knelpunten gedurende hun leven waardoor kansenongelijkheid ontstaat. Onderwijs bevat een belangrijke sleutel om hierop in te grijpen, maar gebleken is dat het onderwijs(systeem) gelijke kansen niet altijd bevordert. De SER analyseerde de oorzaken en gevolgen van kansenongelijkheid en doet aanbevelingen om gelijke kansen te bevorderen binnen én buiten het onderwijs.

VERKENNING

'Studeren zonder druk - Voorstel voor een nieuw stelsel van studiefinanciering'
(juni 2021)

In deze verkenning, uitgebracht op initiatief van het SER Jongerenplatform, staat de afschaffing van het sociaal leenstelsel centraal. Een stelsel met meer toereikende financiering vanuit de overheid zal studenten financieel minder afhankelijk maken van hun ouders en van grote leningen, en bijdragen aan meer zelfstandigheid, toekomstperspectief, kansengelijkheid en brede ontwikkeling. Het advies is breed verspreid, zowel onder de meeste fracties in de Tweede Kamer als onder betrokken ambtenaren van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook is het advies destijds opgestuurd aan de informateur. In het najaar zijn afspraken met onderwijsspecialisten van politieke partijen gemaakt om nader over het advies door te spreken.

ADVIES

'Veelbelovend - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2021'
(januari 2022)

Tweejaarlijks peilt het SER Jongerenplatform de positie van jongeren op de gebieden leren, werken en ondernemen, wonen, een gezin stichten en het klimaat en duurzaamheid. De situatie is er niet beter op geworden en is op enkele gebieden zelfs verslechterd. Het SER Jongerenplatform roept op vaart te maken met de invoering van een generatietoets en adviseert een samenhangende jeugdstrategie te ontwikkelen en de participatie van jongeren in politiek en sociale netwerken (beter) te organiseren.

ADVIES

'Jeugdzorg: van systemen naar mensen – Tien aanbevelingen voor de korte termijn'
(mei 2021)

Het advies richt zich op verbeteringen binnen het huidige stelsel van jeugdzorg die op korte termijn kunnen worden doorgevoerd: versterk de inspraak van jongeren, de autonomie van de zorgprofessionals en de expertise in lokale teams; zorg voor continuïteit van zorg; zet in op preventie en integraal werken; zorg voor een passend schaalniveau voor de inkoop en aansturing van vormen van jeugdzorg; realiseer duurzame partnerschappen tussen en jeugdzorgaanbieders; vereenvoudig administratie; regel goed toezicht.

Het nieuwe kabinet moet met de gemeenten duidelijke afspraken maken over hoe gemeenten de verbetering van de jeugdzorg ter hand gaan nemen. Dit alles moet zorgen voor meer rust en stabiliteit in de sector, zodat de aandacht weer is gericht op de inhoud van de zorg en de relatie van de jeugdige en zijn netwerk met de jeugdprofessional. De SER pakte hierna een adviestraject op gericht op meer fundamentele vragen rond de inrichting en organisatie van het jeugdzorg stelsel.

BRIEFADVIES

'Tastbaar beleid voor de jeugdzorg'

(oktober 2022)

De SER dringt aan niet langer te wachten met de realisatie van het eerder uitgebrachte jeugdzorgadvies 'Van systemen naar mensen', omdat de werkdruk en wachtlijsten in de jeugdzorg toenemen. De SER adviseert een coördinerend bewindspersoon hiervoor aan te stellen. In diens aanpak moeten de behoeften van hulpvragers en zorgverleners leidend zijn. De huidige focus op beschikbare financiële middelen schiet tekort.

VERKENNING

'Hoe wonen werkt - Een sociaal-economische verkenning'

(december 2022)

Nederland kampt met grote knelpunten op de woningmarkt. De SER pleit voor een snelle en gestructureerde aanpak, gericht op meer betaalbare woningen, een betere doorstroming en een toekomstbestendige woningvoorraad. Daarnaast stelt de SER in deze verkenning dat een blijvende centrale regie vanuit de overheid noodzakelijk is, evenals het verkorten van procedures en voorspelbaar ruimtelijk beleid voor gemeenten en provincies.

7 Bevorderen eerlijke welvaart - convenanten en samenwerkingen

INTERNATIONAAL MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD OndernEMEN (IMVO)

Naast voldoen aan komende wetgeving, willen steeds meer bedrijven bijdragen aan een eerlijkere wereld door producten te leveren die op een verantwoorde manier zijn gemaakt. Zij zoeken naar mogelijkheden om hiervoor samen te werken in hun eigen sector. De SER faciliteert daartoe in meerdere sectoren *IMVO-convenanten*: multi-stakeholder samenwerkingen tussen bedrijven, overheid, brancheverenigingen, vakbonden en maatschappelijke organisaties. Samen willen zij mogelijke misstanden voor mens, dier en milieu in productieketens in kaart te brengen en aanpakken of voorkomen. De afspraken in de convenanten zijn gebaseerd op de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Meest recent is de start van het convenant voor de hernieuwbare energiesector (maart 2023).

De SER is een expertisecentrum op IMVO-gebied. De kennis die de afgelopen jaren is opgebouwd, wil de SER delen en vermeerderen. Dat gebeurt onder meer met bijeenkomsten, trainingen en de bouw van een netwerk waarin bedrijven en organisaties kennis en best practices met elkaar delen en waar samenwerkingen ontstaan. Het Expertisecentrum werkt intensief samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op het IMVO-steunpunt voor bedrijven. Voor bedrijven heeft de SER een omvangrijke, praktische *handleiding* beschikbaar die aan de slag willen met IMVO en die hen voorbereidt op de komende wetgeving.

8 Bevorderen eerlijke welvaart – platform en dialoog

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Onder steeds meer bedrijven en organisaties groeit het besef dat het effectief managen van verschillen tussen medewerkers cruciaal is voor een goed functionerende arbeidsorganisatie. Een inclusief werkklimaat betekent dat iedere werknemer zich prettig en gewaardeerd voelt ongeacht achtergrond, cultuur of religie. Het realiseren van een dergelijke inclusieve bedrijfscultuur gaat niet vanzelf. Daarvoor is bewust beleid en sturing nodig. *SER Diversiteit in Bedrijf* ondersteunt bedrijven die werken aan meer diversiteit en inclusie op de werkvloer bij het opzetten, uitvoeren

en monitoren van hun diversiteitsplannen. De missie is organisaties te ondersteunen die een gemêleerd personeelsbestand willen opbouwen en streven naar een inclusief bedrijfsklimaat op de dimensies arbeidsvermogen, culturele diversiteit, sekse, leeftijd en LHBTI+. Zie ook het *'Charterdocument – Van culturele diversiteit naar inclusie'* (maart 2020).

De SER ondersteunt ook bedrijven bij de uitvoering van de nieuwe wet voor meer genderdiversiteit in de (sub)top van het bedrijfsleven. Bedrijven rapporteren hierover in het *diversiteitsportaal*. Om de doorstroom van het aantal vrouwelijke bestuurders en commissarissen te versnellen, is *SER Topvrouwen* actief. Door vrouwen met talent en ambitie op te nemen in een database, krijgt de doorstroom van vrouwen naar topposities een impuls.

JONGERENPLATFORM

Het *SER Jongerenplatform*, opgericht in 2015, wil jongeren actief betrekken bij het werk van de SER. Denk daarbij aan adviezen over technologische ontwikkelingen, toekomst van de arbeidsmarkt en onderwijs. Het is logisch dat jongeren zelf hierin ook gehoord willen worden. Samen met jongeren werkt de SER zo aan een toekomst met brede welvaart. Sinds de oprichting bracht het Jongerenplatform twee verkenningen uit met concrete aanbevelingen aan het kabinet: *'Hoge Verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019'* (augustus 2019) en *'Veelbelovend - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2021'* (januari 2022).

Het Jongerenplatform bepleit de invoering van een 'generatietoets'. De overheid voert soms maatregelen in die op zichzelf verdedigbaar zijn, maar die bij elkaar opgeteld nadelig zijn voor jongeren. Om te voorkomen dat die stapeling van beleid jongeren onevenredig treft, moet vooraf duidelijk zijn wat het effect van (nieuwe) maatregelen is op de huidige en toekomstige jongeren. De toets kan gebruikt worden bij de invoering van nieuw beleid en wetten en bij het sluiten van politieke en sociale akkoorden.

Contactgegevens

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525

E communicatie@ser.nl

www.ser.nl